

Aktuel Ældre- og Sundhedspolitik august 2023

Opsparing til ældrepleje

Der har hen over sommeren været rejst debat om egen opsparing til betaling for fremtidig ældrepleje. Såvel formand for Moderaterne Lars Løkke Rasmussen som Socialdemokratiets politiske ordfører Christian Rabjerg Madsen har slået til lyd for en fremtidig egen opsparing til ældrepleje med inspiration fra det, der kendes fra arbejdsmarkedspensionsområdet.

Ældre Sagen har i mange medier taget kraftig afstand fra dette forslag. Den danske økonomi er (over-)holdbar, så der er intet behov for at se på alternativ finansiering, ej heller når vi bliver flere ældre, der kan have behov for hjælp. Vi har blandt andet henvist til velfærdsreformen fra 2006, hvor den stigende pensionsalder skulle finansiere øgede udgifter til ældrepleje. Udfordringen for dansk ældrepleje er ikke mangel på opsparing flere tiår ude i fremtiden, men manglen på personale her og nu.

Regeringen har siden erklæret, at dette forslag ikke indgår i regeringens planer.

Filippinske sygeplejersker til sundheds- og ældreområdet

Moderaterne har i sommerferien lanceret forslag om øget rekruttering af udenlandsk arbejdskraft til områder med mangel på arbejdskraft, herunder sundheds- og ældreområdet. Konkret foreslog de, at der kunne rekrutteres filippinske sygeplejersker via etablering af danske SOSU-skoler på Filippinerne.

Til partilederdebatten i Ældre Sagen op til valget i efteråret 2022 præsenterede Bjarne Hastrup et lignende forslag over for partilederne, hvilket for de flestes vedkommende blev taget positivt imod. Ældre Sagen har på den baggrund i medierne bakket op om Moderaternes forslag og har understreget, at der er behov for hurtig handling, så den kraftige mangel på faglært arbejdskraft inden for ældrepleje mm. kan imødegås. Danske SOSU-skoler i udlandet kan være en del af dette.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Kommunerne er dårlige til at overholde budgetter på ældreområdet

Dansk Erhverv har udgivet en analyse over kommunernes regnskab for 2022 på ældreområdet. Den viser, at 91 af landets kommuner havde overskredet deres budgetter for ældreplejen i 2022. Den gennemsnitlige overskridelse var på 5,1 pct.

Ældre Sagen har i den sammenhæng kritiseret kommunerne for en mangelfuld budgetlægning. For lave budgetter til ældreplejen kan føre til hårde opbremsninger midt i budgetperioderne med store konsekvenser for den hjælp, svækkede ældre modtager i dagligdagen. Analysen viste også, at overskridelserne blandt andet skyldes ekstra udgifter til vikarer. Det stigende vikarforbrug har negativ betydning for hjælpen i dagligdagen, hvor svækkede ældre ikke kan få den samme kvalitet i hjælpen, som hvis det er faste hjælpere.

Besparelser på rengøring

Flere kommuner barsler med besparelser på hjemmehjælpen. Især rengøringsområdet holder igen for. Eksempelvis har Vordingborg Kommune valgt at indføre rengøring hver fjerde uge som standard. Ældre Sagen har til medierne udtalt, at det er helt urimeligt, at svækkede ældre skal leve i deres eget skidt i så lang tid. Det er både uhygiejnisk og socialt isolationsskabende, når hjemmet ikke bliver gjort rent.

I Danmarks Statistiks undersøgelse fra 2021 om hjemmehjælp (bestilt af Ældre Sagen) blev det påvist, at op mod 5.000 hjemmehjælpsmodtagere undlader at invitere andre på besøg i eget hjem grundet manglende rengøring. Dårlig rengøringsstandard øger således risikoen for ensomhed blandt en i forvejen udsat gruppe. I forbindelse med mediedækningen af disse besparelser har en forsker udtalt, ”at man ikke dør af lidt nullermænd i hjemmet”. Ældre Sagen har i et modsvar gået i rette med denne påstand, blandt andet på baggrund af de sygdomsmæssige følger, der er på grund af ensomhed.

Besparelser på rengøring og kompressionsstrømper

Favrskov Kommune vil spare på udgifter til kompressionsstrømper og på hjælp til rengøring. Rengøringsfrekvensen skal nedsættes fra 26 gange om året til 14 gange om året. Ældre Sagen har i pressen givet udtryk for, at vi ikke mener, at der er hjemmel til at indføre en generel nedsættelse af hjælpen. Svækkede ældre har ret til at få den hjælp, de er visiteret til. Kommunen skal derfor foretage en ny konkret og individuel vurdering af behovet for hjælp til rengøring hos den enkelte ældre og træffe en ny afgørelse, inden der kan ske ændringer i hjælpen. Konsekvenser af mangelfuld rengøring kan være kritiske hygiejneforhold med deraf følgende isolation og ensomhed.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Mange ældre har erfaret, at det er blevet sværere at få udleveret kompressionsstrømper og oplever, at de bliver kastebold mellem kommune og region. Ældre Sagen har udtalt til pressen, at kompressionsstrømper og andre hjælpemidler skal udleveres til ældre, som har et behov, og at reglerne tilsiger, at myndighed, som er nærmest den enkelte ældre, skal sørge for at udlevere kompressionsstrømperne. Betalingen må efterfølgende afklares mellem kommunen og regionen. Ældre Sagen har henvendt sig til Ankestyrelsen om problemstillingen.

Stigning i skærmbesøg i ældreplejen

Skærmbesøg vinder frem i kommunernes ældrepleje – både på grund af mangel på medarbejdere og på grund af den digitale udvikling, hvor flere ældre mestrer digitale redskaber. En rundspørge, som er foretaget i 2023 blandt kommunale sundhedschefer af Momentum (Kommunernes Landsforenings nyhedsbrev) viser, at andelen af kommuner, som bruger skærmbesøg i hjemme- eller sygeplejen, er steget fra 33 pct. i 2020 til 63 pct. i slutningen af 2022.

Ældre Sagen har i den forbindelse udtalt i flere medier, at mange ældre er glade for skærmbesøg, der kan give mere privatliv og uafhængighed, når man ikke behøver at vente på, at hjælpen kommer. Daglige tryghedsbesøg kan ofte fint klares via en tablet, hvis den ældre er indstillet på det og i stand til at betjene udstyret. Skærmbesøg kan dog ikke erstatte menneskelig kontakt, og ikke alle opgaver kan løses via skærm.

Debat om plejeboligmangel og visitation

I løbet af forsommeren satte TV2 Fyn og Fyns Stiftstidende fokus på plejeboligmangel og stram visitation under temaet ”Hvor skal Olde bo?”. I den forbindelse deltog Bjarne Hastrup i en live tv-debat med flere fynske borgmestre og politikere, hvor han slog fast, at der er behov for flere plejeboliger i Danmark, og at kommunernes bortforklaringer om, at der er korte ventelister til plejehjem, ikke er det samme som, at der er plejeboliger nok. Det kan lige så vel være et udtryk for en meget skrap visitation, hvor kommunens visitatorer bliver bedt om at stramme kriterierne og holde igen med visitationerne, fordi der ikke er plejeboliger nok. Bjarne Hastrup kom med en klar opfordring til kommunerne om at komme i gang med plejhjemsbyggeriet, ligesom han også mindede om, at mange private aktører står klar i baggrunden og er klar til at byde ind på opgaven.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Slutteligt er det værd at bemærke, at Middelfart Kommune godt og vel en måned efter tv-debatten omstødte afgørelsen for en ældre mand, der havde fået afslag på en plejehjemsplads. Så nu kan han, efter stor mediebevågenhed, få en plejebolig alligevel.

Ældreboliger står tomme, selvom ældre har behov

Der er i medierne sat fokus på, at Haderslev Kommune betaler husleje for ældreboliger, som står tomme, fremfor at visiterer ældre med behov til boligerne. Boligerne udlejes af kommunen på markedsvilkår til andre. Årsagen er, at Haderslev Kommune mener, at det er for dyrt for kommunen at visiterer til ældrebolig.

Ældre Sagen har den forbindelse udtalt, at kommunen skal foretage en konkret og individuel vurdering af den enkeltes behov for en ældrebolig – og ikke vurdere ud fra kommunens økonomi. Vi har også udtalt, at det rammer ældre hårdt, hvis man overlades til sig selv i en uegnet bolig, hvor man får brug for mere hjælp fra hjemmeplejen, fremfor at man får mulighed for at flytte i en egnet bolig, hvor det er nemmere at klare sig selv.

Efter omtalen i medierne har Haderslev Kommune i august 2023 besluttet at gøre det nemmere at blive visiteret til en ældrebolig og vil tilføre flere midler til området. Ældre Sagen har udtalt, at det er positivt og nødvendigt, at ældre med behov bliver visiteret og får en ældrebolig. Det er desuden positivt, at der tilføres flere midler til området, men da 8 ud af 10 ældre, der har ansøgt om ældrebolig i Haderslev Kommune har fået et afslag, har vi opfordret Haderslev Kommune til at se på alle disse tidligere sager, da afslagene muligvis har været forkerte.

Behov for løft af demensfaglige kompetencer på alle plejehjem

I forbindelse med etablering af et nyt friplejehjem har Fonden Mariehjemmene oplevet, at kommunerne specifikt efterspørger flere ”demenspladser” på plejehjem. I den forbindelse har Ældre Sagen i medierne udtrykt, at flere plejeboliger generelt hilses meget velkomment, men samtidig understreget, at enkelte demensafdelinger på plejehjem ikke står mål med virkelighedens behov. Nationalt Videnscenter for Demens anslår, at 60-85 pct. af alle beboere på plejehjem lider af demens, og set i lyset af det mener Ældre Sagen, at man bør løfte det generelle kompetenceniveau i forhold til demens på alle landets plejehjem.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Pas på pårørende

Politiken har hen over sommeren bragt en artikelserie om ”Oldes første sygedag”, hvor forskellige debattører er interviewet om deres holdninger til, hvorvidt pårørende i fremtiden skal forpligtes til at passe familiens ældre.

Ældre Sagen har i et debatindlæg gjort opmærksom på, at mange pårørende allerede hjælper, og at mange pårørende er erhvervsaktive, og at det ikke giver mening, at de eventuelt presses til at gå ned i tid for at passe ældre familiemedlemmer i en tid, hvor Danmark mangler arbejdskraft. Ældre Sagen har desuden slået til lyd for, at det er vigtigt at anerkende og støtte de pårørende, der hjælper, hvilket kan ske ved at forpligte kommuner og regioner til at ansætte pårørendevejledere og ved at arbejde for, at de fem ulønnede pårørendeomsorgsdage, som blev indført i august 2022, i fremtiden bliver til omsorgsdage med løn.

Fem forslag om ernæring, mad og måltider fra Ældre Sagen, FOA og Kost og Ernæringsforbundet

Ældre Sagen har sammen med FOA og Kost og Ernæringsforbundet sat fokus på vigtigheden af mad og måltider for ældre mennesker på plejehjem og i hjemmeplejen. Vi har sammen udarbejdet fem forslag til, hvordan mad og måltider skal være en del af fremtidens ældrepleje og sundhedsvæsen. Ernæringsrigtig mad kan give færre indlæggelser og genindlæggelser og sparer derved udgifter i et hårdt presset sundhedsvæsen. Samtidig er mad og måltider er også nydelse, genkendelse, livskvalitet, glæde samt fællesskaber og værn mod ensomhed. De fem forslag har fokus på:

- Ret til et individuelt tilpasset tilbud, hvor ernæringstilstanden forinden er vurderet af relevante fagmedarbejdere
- Særligt fokus på ernæring i forbindelse med forebyggelse, behandling og genoptræning
- Vigtigheden af gode rammer for gode måltider, respekt for selvbestemmelse og frit valg. Nødvendigt at have fokus på tværfaglighed, mellemmåltider og måltidsværtsskab både i eget hjem og på plejehjem
- God balance mellem klimatiltag, madkultur og ernæring
- Madfællesskaber mod ensomhed og oplysning om sund mad.

Undersøgelse af medicinrester på apoteker i Danmark

Alliancen Stop Medicinospild har fået foretaget en undersøgelse, der viser, at vi smider medicin ud for over 400 mio. kr. årligt. Danske apoteker fik sidste år indleveret medicin til destruktion svarende til en værdi af 410 mio. kr. De 410 mio. kr. dækker kun

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

de medicinrester, der indleveres på apoteker. Hvis al medicin, som smides i skraldespanden derhjemme, samt den medicin, der destrueres via grossister, industri og sygehusapoteker, medregnes, vil det reelle spild være markant højere. Ifølge undersøgelsen var 57 pct. af medicinresterne ikke udløbet, og mere end 21 pct. af medicinresterne var i uåbnede pakninger.

Alliancen Stop Medicinspild består af Ældre Sagen, Pharma Danmark, Gigtforeningen, Lægeforeningen og Danmarks Apotekerforening. Målet med alliancen er at forhindre medicinspild og miljøbelastning fra medicin, bl.a. ved at gøre borgerne opmærksomme på, at medicinrester skal afleveres på apoteket for at blive destrueret korrekt. Sidste år gennemførte alliancen en landsdækkende oplysningskampagne om at håndtere ubrugt medicin korrekt.

Udspil om digital inklusion

Digitaliseringsminister Marie Bjerre offentliggjorde medio juni et udspil om digital inklusion med en række initiativer, der skal skabe bedre adgang til hjælp, sikre bedre muligheder for at hjælpe andre – herunder at gøre det lettere at være it-frivillig.

Ældre Sagen kommenterede udspillet på landsdækkende tv og understregede, at det er et positivt udspil, men også at der er meget arbejde forude med at forbedre den digitale inklusion, samt at det ikke kun er ældre, der har digitale udfordringer; også andre aldersgrupper er udfordrede. Det er positivt, at forholdene for it-frivillige forbedres, og Ældre Sagen har altid åbne døre for alle, som måtte have lyst til at blive it-frivillig.

Udspillet blev ugen efter politisk forhandlet, og der blev landet en bred politisk aftale om digital inklusion.